

EB OVO Iskolai Kutyas Program a békés együttélésért

Iskolai vezetők és Önkormányzatok számára

Vass Viktória okl. kynologus, az Eb Ovo Egyesület XIII. kerületi koordinátora

Csonka Berta társadalmi innovátor, közreműködő szerző

2017. január

ADAT- ÉS FORRÁSJEGYZÉK:

1. Butcher's Pet Care megbízásából végzett kutatás alapján
2. <http://felsofokon.hu/agrar/a-magyarorszagon-elo-kutyak-szama/> (elérés dátuma: 2016. nov. 21.)
3. http://www.fediaf.org/fileadmin/user_upload/Secretariat/facts_and_figures_2012.pdf (elérés dátuma: 2016. nov. 21.)
4. A EB OVO Iskolai Kutyás Program keretében kitöltött kérdőívekből származó, kiértékelt visszajelzések valamint a Gondos Gazdi rendezvényeken folytatott személyes beszélgetések alapján, 2013-2016. nov.
5. <http://www.angyalzold.hu/web/leiras.php?id=206> (elérés dátuma: 2016. nov. 21.)
6. Colleen Pellar, CPDT: Kids and Dogs, A Professional Guide to Helping Families. C&R Publishing, 2009.
7. <http://www.budapest13.hu/13kerulet/intezmenyek/iskolak> (elérés dátuma: 2016. nov. 21.)
8. https://www.google.hu/search?q=iskol%C3%A1sok+sz%C3%A1ma&rlz=1C1AFAB_enHU476HU492&oq=iskol%C3%A1sok+sz%C3%A1ma&aqs=chrome..69i57j0l3.4520j0j4&sourceid=chrome&ie=UTF-8#q=iskol%C3%A1sok+sz%C3%A1ma+13.++ker%C3%BClet (elérés dátuma: 2016. dec. 20.)

1 Bevezetés

A kutyatartó háztartások aránya ma Magyarországon a népesség közel 50%-a¹, "Budapest esetében a felnőtt lakosság több mint 25%-a tart kutyát, ami az jelenti, hogy minden 4. emberre jut egy kutya^{2/3}. Így gyermekeink, akár a kutyatartók, akár a kutyát nem tartók táborát erősítik majd felnőttként, napi szinten kapcsolatba kerülnek kutyákkal. Ahhoz, hogy az együttélés mindenki számára békés és lehetőleg konfliktusmentes legyen, már gyermekkorban meg kell tennünk az első lépéseket a békés közösségi együttélés normáinak megalapozása felé.

2 A Program célja

A Program elsődleges célja, hogy felkészítse és megtanítsa a gyermekeket arra, hogyan viselkedjenek kutyák jelenlétében, mit kell tenniük, ha az utcán találkoznak idegen kutyával. Megtanulják, hogyan adjanak jeleket a kutyáknak, és azt is, hogy a kutyák jeleit hogyan értelmezzék. **Tehát a EB OVO Iskolai Kutyás Program ezen részében a hangsúlyt a közösségben előforduló kutyás szituációkra fektetjük, a gazdi-kutya kapcsolatát indirekt módon érintjük.**

2.1 A Program szereplői:

1. Az önkormányzat:
 - Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény 43/A. §-ának, amely előírja, hogy

1 Butcher's Pet Care megbízásából végzett kutatás alapján

2 <http://felsofokon.hu/agrar/a-magyarorszagon-elo-kutyak-szama/>

3 http://www.fediaf.org/fileadmin/user_upload/Secretariat/facts_and_figures_2012.pdf

“az állatokkal szembeni megfelelő magatartásra, gondoskodásra nevelést, az állatok megismertetését az iskolai általános képzésbe, a szakképzésbe és az ismeretterjesztésbe be kell építeni. Ezen feladatok végrehajtását az állami és Önkormányzati szervek, valamint az oktatási intézmények kötelesek előmozdítani.”

- Elősegítse a békés közösségi együttélést a közterületeken.

2. A gyermek:

- Életkorának megfelelően elsajátítsa a kutyával való békés egymás mellett élés legfontosabb tudnivalóit.
- Képes legyen - a kutya számára is érthető módon - kifejezni közeledési szándékát vagy ha nem kíván kontaktust.
- Eszközöket kapjon a számára problémás helyzetek békés rendezéséhez, megelőzéséhez.
- Biztonságérzete nőjön a kutyás szituációkban.

3. A szülő/pedagógus:

- A Programhoz tartozó infóanyagban foglalt tudnivalók révén támogassa gyermekét/iránymutatást nyújtson a békés együttélés érdekében.
- Napi szinten példaként, támogatóként szolgálhasson a gyermekek fejlődése során.

4. A kutyatartó:

- Speciális életformája hatással van környezetére, ezért az általa okozott környezeti változás békés működtetése saját érdeke.
- Együttműködése szükséges ahhoz, hogy a közösség elfogadja jelenlétét, ezáltal a kutyás életformáját tovább folytathassa.

3 Igények, elvárások, jogok:⁴

1. Az önkormányzat:

- A közösségi szolgáltatása során hatékonyan kezel egy mindennapi problémát, a közösségi normákat hatékonyan be tudja tartatni, ezáltal elégedett állampolgárok a lakosai, ami a következő önkormányzati képviselői ciklusban is megmutatkozik.

2. A szülő:

- Gyermekeivel a szabadban, utcán tiszta (kutyaürüléktől mentes) környezetben sétálhasson.
- Egy szembejövő kutya nyugodtan elhaladjon mellettük (anélkül, hogy felugrálna, ugatna, kéretlenül odamenne).
- Biztonságban érezze magát a közterületen.

3. A gyerek:

- Biztonságban, nyugalomban érezhesse magát a gazdája ellenőrzése alatt tartott kutya környezetében (lásd fentebb EB OVO Iskolai Kutyas Program 1. pontja).
- Alkalma legyen megismerni a szomszédos kutyákat, amennyiben nincs saját kutyája, élvezhesse a kutyák életminőség-javító hatását.

1. **4** A XIII. kerületi Gondos Gazdi Program keretében kitöltött kérdőívekből származó, kiértékelt visszajelzések valamint a Gondos Gazdi rendezvényeken folytatott személyes beszélgetések alapján, 2013-2016. nov.

4. A kutyatartó:

- A felelős módon tartott és sétáltatott kutyája mellett elhaladók távolságot tartanak, először vele teremtenek kapcsolatot, és csak az engedélye után a kutyával.
- A közösségben nem jelent konfliktust sajátos életvitele, megbíznak benne a közösség más tagjai és ezért a kialakuló helyzeteket hatékonyan tudják kezelni.

4 A Program

4.1 A Program leírása

Az EB OVO Iskolai Kutyás Program során az általános iskolai oktatásban részt vevő gyermekek vesznek részt a tematikus foglalkozáson. A Program minden korosztályt a saját nyelvén szólít meg és kompetenciaszintjüknek megfelelően biztosít tudás- és eszközanyagot a gyermekek számára.

A tanórán, foglalkozásokon a kutyák és gyerekek közötti kapcsolat tartalmával és az együttélés szabályaival részletesen az élménypedagógia módszerével dolgozó „Kutya-gyerek kommunikáció” program foglalkozik, melyet a Gödöllői Kutyasport Központ munkatársai fejlesztettek ki.

A módszer lényege, hogy a gyermekek a kutyák jelenlétében, azokkal való együttműködés során tanulják meg, hogyan kell viselkedni a különböző élethelyzetekben, amikor kutya van jelen. A Programban csak egészséges, terápiás vizsgával és nagy gyakorlattal rendelkező kutyák vesznek részt gazdáikkal, az oktatókkal együtt.

A Program menete:

- A csoport ráhangolódása a témára
- A kutya jelrendszerei és az emberi kommunikáció áttekintése
- A veszélyes szituáció felismerése

- A helyes viselkedés elsajátítása, védekezés veszély esetén

A Program során interaktív, játékos gyakorlatok és mozdulatsorokon keresztül tanulnak a gyerekek. A szituációk minden korosztálynak, az óvodától a kamaszkorig, saját nyelvezetén van megfogalmazva.

Egy tréningen maximum 30 gyermek vehet részt, annak érdekében, hogy a gyakorlatsorokat biztonságosan és hatékonyan elsajátíthassák.

A tréning időtartalma óvodásoknál 30 perc, iskolásoknál 45 perc.

A Program során elvégzett gyakorlatok azt szolgálják, hogy a gyermekek tudatosan cselekedjenek, megfontoltan reagáljanak, ha kutyával kerülnek szembe, megtanulják, hogyan védekezzenek esetleges konfliktushelyzet esetén.

A Program oktatóinak sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekekkel is nagy tapasztalata van. Referenciákat lásd *I. sz. melléklet!*

4.2 A Program hatóköre

A XIII. kerületben (2015 szeptemberében) az általános iskolások száma 5.437 fő⁶, akik napi szinten használják a kerület közterületeit és találkoznak kutyákkal.

A foglalkozáson tanultakat szüleikkel, testvéreikkel is megosztják, társaikat emlékeztetik a szabályok betartására. Ily módon közvetetten a közel 5500 gyermek mikrokörnyezetében

élőket is elérjük, ami így még nagyobb számot jelent.

Mindezt csupán évente osztályonként egy foglalkozás megtartásával, melynek hatására a tapasztalataink szerint az ismételt oktatás során a gyerekeknél bekerül a komfortzónába a kutya, a tudásanyag pedig készségi válik.

4.3 Programindítási javaslat: Első tanév

- A) Az első félévben "pilot" (bemutató) foglalkozásra kerül sor a döntéshozók és a pedagógusok számára egy előzetesen meghatározott kerületi általános iskola egy 3. osztályos tanulóinak részvételével⁷.
- B) Második félévben a pilot alapján sor kerül a Programban részt vevő általános iskola (iskolák) kijelölésére.
- C) Szeptembere és júniusa között bevezető jelleggel kerülnek megrendezésre a foglalkozások a kiválasztott iskolá(k)ban és osztályokban.
Outputok: szóróanyag, plakát, fotó, videó
- D) Annak érdekében, hogy a diákoknak a tanév alatt is rendszeres kapcsolata legyen kutyákkal, az EB OVO Egyesület, a EB OVO Iskolai Kutyás Program szakmai vezetője kutatja annak lehetőségét, milyen feltételeknek kell teljesülniük egy iskola kutyabaráttá válásához, illetve hogy egy pedagógus bevihesse saját kutyáját az iskolába.

4.4 A Program feladatai első tanév

Projektkoordinátor feladatai:

2. **7** Colleen Pellar, CPDT: Kids and Dogs, A Professional Guide to Helping Families. C&R Publishing, 2009.

- Éves ütemterv kidolgozása
- A foglalkozások időpontjainak egyeztetése az iskola és a Program oktatói között
- Szóróanyag biztosítása a foglalkozások során
- A szóróanyagok tartalmi szerkesztése (szöveg, grafika, egyeztetések)
- A szóróanyagok elkészülésének koordinációja
- Plakátok kihelyezésének koordinációja az iskolákban
- Fotó-videó készítésének biztosítása
- A foglalkozásokon való személyes részvétel
- A foglalkozás felvezetése
- A foglalkozás hatékonyságának mérése, kérdőívek kiosztása, begyűjtése
- Az eredmények összegzése, tapasztalatok levonása, összefoglaló, javaslatok készítése a fejlődésre, jövőre nézve

Outputok az első tanévre:

Szóróanyag

Plakát

Fotó-videó: kisvideó a program céljáról

4.5. A projekt költségei első tanév:

Első félév: 4 demo óra (ovi, ált. isk. alsó, ált. isk. felső, gimn) x 30 gyermek

Második félév: 20 óra: 4 korcsoport x 5 osztály x 30 gyermek

Projektkoordináció:

Éves ütemterv kidolgozása:

- **A szóróanyagok tartalmi szerkesztése (szöveg, grafika, egyeztetések)**
- **A szóróanyagok elkészülésének koordinációja:**
- **A foglalkozások időpontjainak egyeztetése az iskola és a Program oktatói között**
- **Szóróanyag biztosítása a foglalkozások során**
- **Plakátok kihelyezésének koordinációja az iskolákban**

- **Fotó-videó készítésének biztosítása**
- **A foglalkozásokon való személyes részvétel**
- **A foglalkozás felvezetése**
- **A foglalkozás hatékonyságának mérése, kérdőívek kiosztása, begyűjtése**

- **Az eredmények összegzése, tapasztalatok levonása, összefoglaló, javaslatok készítése a fejlődésre, jövőre nézve**

Outputok:

- **Szóróanyag (tartalom, grafika, nyomtatás): 350 db; 2 oldalas, A5**
- **Plakát (tartalom, grafika, nyomtatás): 25 db**
- **Fotó-videó: kisvideó a program céljáról**

4.5 Programfejlesztési terv

4.5.1 Második tanév

- A) A Program kiterjesztése a kerületi általános iskolák minden osztályára.
- B) A Program hatékonyságának mérése és értékelése az előző évi Programban részt vevők bevonásával kérdőívezés módszerével. Javaslatok készítése a fejlődésre.
- C) Annak érdekében, hogy a diákoknak a tanév alatt is rendszeres kapcsolata legyen kutyákkal, az Eb Ovo Egyesület, a EB OVO Iskolai Kutyás Program szakmai vezetője felméri annak lehetőségét, milyen feltételeknek kell teljesülniük egy iskola kutyabaráttá válásához, illetve hogy egy pedagógus bevihesse saját kutyáját az iskolába.

4.5.2 Harmadik tanév

- A) Infóanyag biztosítása a kerületi bölcsődés és óvodás gyermekek szülei/nevelői számára.
- B) A Programhoz való hozzáférés lehetővé tétele a hatókörébe nem tartozó gyermekek számára önfinanszírozás (pl. osztálypénz, támogatás) esetén.
- C) Annak érdekében, hogy a diákoknak a tanév alatt is rendszeres kapcsolata legyen kutyákkal, a kerületi oktatási intézmények segítése, hogy az iskolák kutyabarátok legyenek. Kapcsolattartás, tanácsadás a Programban részt vevő pedagógusok számára.
- D) A Program hatékonyságának mérése és értékelése az előző évek Programjában részt vevők bevonásával kérdőívezés módszerével. Javaslatok készítése a fejlődésre.

5. Összegzés

Ma Magyarországon minden 2. háztartásban található kutya, a városi kutyatartás egyre terjedő életforma. A kutyatartók és kutyát nem tartók békés együttélésének elősegítése mindannyiunk érdeke, azonban a jelenlegi konfliktusok felszámolásához, a szemléletformáláshoz időre van szükség. A fiatal generációk bevonása a probléma kezelésének kulcsfontosságú és a hosszú távú fejlődést szolgáló eleme. Az iskolai program bevezetésével a XIII. kerületi önkormányzat nemcsak jogszabályi kötelezettségeinek tesz eleget, hanem a lakosok igényeit szem előtt tartva érzékeny és előremutató megoldást biztosít.

MELLÉKLETEK

I. sz. melléklet: Referenciák

Gödöllői Hajós Alfréd Általános Iskola
2100 Gödöllő, Légszesz utca 10.

Erkel Ferenc Általános Iskola
2100 Gödöllő, Szabadság tér 18.

Gödöllői Petőfi Sándor Általános Iskola
2100 Gödöllő, Munkácsy Mihály utca 1.

Gödöllői Montágh Imre Általános Iskola
2100 Gödöllő, Dobó Katica út 2.

Martinovics Utcai Óvoda
2100 Gödöllő, Martinovics utca 16.

Gödöllői Damjanich János Általános Iskola
2100 Gödöllő, Batthyány út 32.

Zöld Óvoda
2100 Gödöllő, Mátyás utca 11.

Játékkuckó Magánóvoda
2100 Gödöllő, Mikszáth Kálmán utca 10.

Kiskuckó Óvoda
2856 Szákszend, Dózsa György utca 16.

Podmaniczky János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola

1173 Budapest, Gyökér utca 5.

Sashalmi Waldorf Iskola

1163 Budapest, Thököly út 13.

Hófehér Fóka Napközis Tábor (5 éve minden évben)

Budapest, Campona